

BIOGRAFI CARL-HENNING PEDERSEN 1913-2007

Lotte Korshøj

- 1913** Carl-Henning Pedersen fødes d. 23/9 i København i en fattig arbejderfamilie. Faren er jord- og betonarbejder, og moren dør, da Carl-Henning er ti år gammel.
- 1933-34** Carl-Henning Pedersen tager i sine unge år del i ungkommunisternes arbejde. Han drømmer om at blive komponist eller arkitekt. Under et ophold på Den Internationale Højskole i Helsingør møder han den unge maler Else Alfelt, der fortæller ham om det moderne maleri. Carl-Henning Pedersen træffer valget om at blive kunstner, og Else Alfelt bliver hans livsledsagerske og trofaste kritiker. Det unge par gifter sig i 1934 og får samme år datteren Vibeke Alfelt.
- 1936** De første år flytter kunstnerparret fra det ene lejede atelier til det andet, men i 1936 får de fast bopæl og arbejdsplads i en lejlighed på Ny Carlsbergvej i København. Samme år debutterer de begge på *Kunstnernes Efterårsudstilling* i København. Ud af de ti abstrakte billeder, Carl-Henning Pedersen sender ind, bliver fire optaget. Senere skriver han om debuten: "Mine fire billeder hang godt. Man havde ganske vist hængt et af dem på hovedet, men jeg sagde ikke noget. Tænk hvis de ikke kunne lide det, når det hang rigtigt."
- 1937** Carl-Henning Pedersen gør sin entré i dansk avantgarde som gæsteudstiller på Linien's udstilling i Den Frie Udstillingsbygning i København, hvor også forbilleder for de danske abstrakte kunstnere som Kandinsky, Klee, Miró, Mondrian, Jean Arp, Yves Tanguy og Max Ernst er repræsenteret. Samme år udstiller Carl-Henning Pedersen i Studenterforeningen sammen med bl.a. Henry Heerup og indvier desuden sin første separatudstilling i lokalerne på Borup Højskole i København.
- 1939-40** Carl-Henning Pedersen begiver sig i 1939 på fodrejse over Tyskland til Paris for ved selvsyn at se værker af sit forbillede Picasso. På hjemvejen ser han udstillingen *Entartete Kunst* i Frankfurt, der fremviser værker af Picasso, Kandinsky, Klee m.fl. som eksempler på værker, der i den nazistiske kulturpolitik er blevet forkastet som degenererede. Han når hjem til Danmark igen, netop inden Anden Verdenskrig bryder ud. Hjemme igen bliver familiens fjerde medlem, datteren Kari-Nina Pedersen født i 1940.
- 1941-44** Carl-Henning Pedersen deltager i begyndelsen af 1941 i etableringen af det tværkulturelle tidsskrift *Helhesten*. Han er en del af gruppen omkring tidsskriftet sammen med bl.a. Else Alfelt, Ejler Bille, Henry Heerup, Egill Jacobsen og Asger Jorn. I tidsskriftet debatterer folk fra så forskellige retninger som lægevidenskaben, psykologien, musikken og poesien. Der udkommer ni numre

Carl-Henning Pedersen's forside af *Helhesten* 1944

Helhestetegning, 1941 (117)

1945

frem til 1944, og Carl-Henning Pedersen bidrager løbende til tidsskriftet med artikler, litografier og illustrationer. Fra 1942 indgår han i kunstnersammen- slutningen Høstudstillingen, der efter bruddet med Corner nu er drevet af abstrakte kræfter. I december 1944 udsmykker Høstudstillingens kunstnere i fællesskab en børnehave i Hjortøgade i København.

I Danmarks befrielsesår skriver Carl-Henning Pedersen som formand for cen- surkomiteen for *Kunstnernes Efterårsudstilling* en hyldest til den kunst, der i det nazistiske Tyskland var blevet stemplet som 'entartet'. I kataloget indgår således hans opfordring til at dyrke en fri kunst, der appellerer til menneskets frie tanke. Samme år udkommer hans digtsamling *Drømmedigte* på Helhe- stens Forlag.

1948

I 1948 er Jorn drivkraften bag en programerklæring om et fremtidigt samar- bejde med kunstfæller i Europa. Carl-Henning Pedersen underskriver erklæ- ringen sammen med Asger Jorn, Else Alfelt, Egill Jacobsen, Ejler Bille, Dahlman Olsen og Erik Thommesen. Ønsket om et internationalt samarbejde bliver senere samme år realiseret i det kunstneriske fællesskab COBRA. Bevægelsen har en kort levetid frem til 1951, men indskriver sig i eftertidens internationale kunsthistorie. Carl-Henning Pedersens internationale potentiale bliver i 1948 understreget ved, at han repræsenteres på Venedig Biennalen.

1949-50

Gruppen omkring Høstudstillingen opløses i 1949, og som sidste medlem fylder Carl-Henning Pedersen i 1950 alle udstillingssalene på Den Frie med egne værker i udstillingen *Eventyrets maleri*, der fortsætter til Aarhus.

I takt med opløsningen af Høst bliver kræfterne i stigende grad lagt i det nyetablerede COBRA-samarbejde. I 1949 debuterer COBRA med udstillingen *International Experimental Art* på Stedelijk Museum i Amsterdam. Udstillingen organiseres af den Experimentelle Gruppe i Holland, og opsætningen udføres på utraditionel vis af arkitekt Aldo van Eyck. Værkerne hænger enten tæt ved gulvet eller helt oppe i tre meters højde, og på katalogets omslag bliver der direkte rakt tunge af beskueren. Kataloget udgør samtidig det fjerde nummer af COBRA-tidsskriftet og har sit indhold aggressivt rettet mod borgerskabet og dets normer. Udstillingen skaber stor omtale, og det samme gør COBRA- gruppens kongres i Bregnerød 1949. Kongressen udmønter sig i en fællesud- smykning af de arkitektstuderendes weekendhytte, hvor både børn og voksne deltager.

Carl-Henning Pedersen under udsmykning af børnehave, 1944

Nationaltidende, 1950

Monografi om Carl-Henning Pedersen, 1950

Invitationskort til den anden og sidste COBRA-udstilling, 1951

1951

Rejser sammen med Else Alfelt til Grækenland og Italien og udstiller efter hjemkomsten *Græske og Italienske akvareller - fra en rejse i Syden* i Tokanten, København. Begge deltager de endvidere i den anden COBRA-udstilling, *II Ex- position Internationale d'Art Expérimental*, der afholdes i Palais des Beaux-Arts i Liège. Udstillingen er større af omfang end den første i 1949, men samtidig den

sidste i COBRAs historie. Det tiende nummer af COBRA-tidsskriftet tjener som katalog for udstillingen. Udenfor COBRA-sammenhæng udstiller Carl-Henning Pedersen sammen med Asger Jorn og Sven Dalsgaard på Randers Museum.

1952-55

Det internationale samarbejde i COBRA er ophørt, men bevægelsen har været med til at markere Carl-Henning Pedersens position internationalt. I de kom- mende år rejser og udstiller han ofte udenfor landets grænser. I 1952 deltager han således i vandreudstillingen *Contemporary Drawings from 12 Countries 1945-52* i Toledo, USA, samt i *Contemporary Painting and Sculpture* på Mu- seum of Art, Carnegie Institute, Pittsburg, hvor han under samme overskrift også er repræsenteret i 1955.

I 1954 flytter Carl-Henning Pedersen og familien til en større lejlighed på Espla- naden i København. Helt konkret afspejler dette sig i Carl-Henning Pedersens værker ved, at han fra midten af 1950erne også udfolder sig i større formater. Han udstiller sine seneste værker på en separatudstilling på Den Frie i Kø- benhavn og deltager desuden i den internationale udstilling *Expressionism 1900-55* i Walker Art Center, USA.

1956-58

Deltager i *Guggenheim International Exhibition* i Solomon R. Guggenheim Museum, New York i 1956. Tildeles i 1958 *The Guggenheim National Award for Denmark*.

1959-60

Deltager i udstillingen *Dansk nutidskunst 2* i Lund i 1959 og afholder i 1960 separatudstillingen *Billeder fra et tiår* i Kunstforeningen, København. Rejser til Ceylon, Indien, Kashmir og Nepal. Carl-Henning Pedersen og Else Alfelt erhverver et hus og atelier i Bovbjerg på den jyske vestkyst, hvor de sidenhen tilbringer sommermånederne med arbejde og familie.

1961-63

I 1961 udstiller han sammen med David Smith og Pierre Alechinsky på Museum of Art, Carnegie Institute, Pittsburgh, USA, mens han i 1962 repræsenterer Danmark på Venedig Biennalen sammen med Henry Heerup og her tildeles UNESCO-prisen. Året efter følger en sølvmedalje på biennalen i Sao Paulo og Thorvaldsen Medaillen. Ophold i 1963 på Det Danske Akademi i Rom og rejse til Tunis. Carl-Henning Pedersens 50 års dag fejres med en separatudstilling i Galerie de France i Paris og med en retrospektiv udstilling i Den Frie, hvor han fylder alle salene med arbejder fra 1936 til 1963.

1964

Deltager i vandreudstillingen *Danish Abstract Art*, der bl.a. vises på Musée des Beaux-Arts, Liège. Han tildeles ridderkorset af HKH Kronprinsesse Margrethe, og Erik Andreasens monografi om ham udkommer i serien *Vor Tids Kunst*.

1965

Den 3x13 m store mosaik *Kosmisk hav* bestilt af Statens Kunstfond indvies d. 3. april 1965 på H.C. Ørstedts Institut i København.

1966

Allerede omkring 1960 standser Carl-Henning Pedersen salget af værker til private. Han sælger gerne til museer, men ser helst sine værker samlet under ét tag og tilgængelige for offentligheden. Denne vision fører til et læserbrev i *Berlingske Tidende* i 1966, hvori Carl-Henning Pedersen tilbyder at forære

Berlingske Tidende, 3.8. 1958

Berlingske Aftenavis, 4.12. 1965

Information, 13.12. 1968

staten en meget stor del af sit livsværk; 1000 olieblade og flere tusinde tegninger, akvareller og skulpturer. Den kæmpemæssige donation skaber stor debat i dagspressen, hvor bl.a. Sophienholm, Løgumkloster og herregården Herningsholm i Jylland foreslås som mulige rammer for kunstnerens værker.

Carl-Henning Pedersen udstiller 55 billeder fra sin neo-impresionistiske periode mere end 20 steder rundt om i Danmark. På bestilling af Statens Kunstfond maler Carl-Henning Pedersen et 100 m² stort fortæppe til Det Ny Teater i København. Udstilling med Else Alfelt i Landskrona Konstförening. Tidsskriftet *Helhesten* hyldes med en udstilling på Det Kongelige Bibliotek i København og COBRA med en udstilling på Louisiana. Virtus Schades monografi om Carl-Henning Pedersen udkommer.

1966-68 Udfører den 1000 m² store keramiske udsmykning *Fantasiens leg om livets hjul* i Angligården i Herning.

1967 Udstiller sammen med Henry Heerup og Palle Nielsen på Moderna Museet i Stockholm under overskriften *Jord, Himmel og Helvete*. Samme år indvies Carl-Henning Pedersens værk *Eventyret om København* i SAS-bygningen i København. Desuden udstiller han på Den Frie, og en række af hans værker udgør åbningsudstillingen på det nye Aarhus Kunstmuseum.

1968 Deltager i udstillingen *Expressionism after 1950*, som åbner i Musée Cantonal des Beaux-Arts, Lausanne og siden vises i Rumænien, Australien, Belgien og Finland. Derudover deltager han med mere end halvandet hundrede billeder på udstillingen *The Pittsburg International Exhibition of Contemporary Painting and Sculpture* på Carnegie Institute, Pittsburg, hvor han også har en soloudstilling. Ophold på Det Danske Akademi i Rom, tildeles Marzotto Prisen på en udstilling i Valdarno. Udstiller sammen med bl.a. Bacon, Dubuffet, Jorn, Alechinsky og De Kooning på *Neue Formen expressionistischer Malerei nach 1950* på Kunstmuseum Luzern. Hjemme i Danmark byder 1968 på udgivelsen af digtsamlingen *Solens Latter* samt indvielsen af *Fantasiens leg om livets hjul*. Sidstnævnte satte igen gang i snakken om et museum for Carl-Henning Pedersen.

Carl-Henning Pedersen under arbejdet med fortæppet til Det Ny Teater, *De blå fugle*, 1966 (ukendt fotograf)

1969 Tildeles Henrik-Steffens-Preis af Stiftung F.V.S zu Hamburg som en anerkendelse for hans betydningsfulde danske bidrag til det moderne europæiske maleri. Udstiller i den forbindelse i Kiels Kunsthalle. Han udstiller desuden under titlen *Contemporary Paintings* på Museum of Natural History Building i Washington og deltager i udstillingen *Maleri og skulptur* på Sophienholm.

1970-72 Repræsenterer Danmark på verdensudstillingen *Expo 70* i Osaka, Japan i 1970, mens 120 billeder fra perioden 1965-1970 er at se på Sophienholm. Året efter udgives digtsamlingen *Romersk Elegi* skrevet i Rom 1968. Scenografi til Georg Büchners *Woyzeck* på Det Kongelige Teater i 1971 og til Jean Anouilhs komedie *Madame må ikke vækkes* på Ålborg Teater i 1972.

1971-72 Carl-Henning Pedersen og Else Alfelt bliver foreslået som medlemmer af kunstnersammenslutningen Den Frie, men afvises pga. interne uenigheder. Det medfører, at kunstnerkollegaerne Mogens Andersen, Egill Jacobsen og Robert Jacobsen melder sig ud af Den Frie, og sammen med Carl-Henning Pedersen og Else Alfelt danner de sammenslutningen De Frie Kunstnere. De udstiller i 1972 på Charlottenborg i København. I teksten til udstillingen lykønsker Lars Rostrup Bøyesen De Frie Kunstnere med, "at I ikke er blevet for gamle til at forlade kakkelovnskrogen og gå ud og slås på barrikaderne."

1973 Separatudstillinger i Galerie de France, Paris og i Lefebvre Gallery, New York. Deltager desuden i udstillingen *L'art danois* på Grand Palais i Paris. I anledning af 60års fødselsdagen fylder han hele Den Frie Udstillingsbygning med malerier, akvareller og bronzer lavet i perioden 1964-1973. Efter tre års arbejde indvies mosaikken *Universum Fabularum* på Kennedyskolen i Gladsaxe.

1974 Efter længere tids sygdom dør Else Alfelt. Efter hendes død bliver den længe planlagte udstilling *Frie Kunstnere* afholdt i Galerie Birch i København. Udstillingen er til ære for Else Alfelt og tæller medlemmerne fra De Frie Kunstnere. I kataloget til udstillingen kan man læse Carl-Henning Pedersens afskedsdigt til sin afdøde hustru.

1974-75 Stor rejseaktivitet udmønter sig i ophold i New York, Bali, Japan og Jerusalem. Ikke mindst sidstnævnte får afgørende betydning, idet han her møder sit livs anden store kærlighed, arkitekt og fotograf Sidsel Ramson. Sammen bosætter de sig i Barbizon i 1975.

1976 Et museum for Carl-Henning Pedersen bliver langt om længe en realitet i Herning. Dette skyldes ikke mindst den innovative kunstsamler og skjortefabrikant Aage Damgaard, der år forinden hyrede Carl-Henning Pedersen til at lave udsmykningen *Fantasiens leg om livets hjul*. Carl-Henning Pedersen beslutter sig for udover egne værker at donere sin afdøde kones samlede værker til Herning Kommune. Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts Museum indvies i sommeren 1976, beklædt med 1000 fliser malet af Carl-Henning Pedersen. Udstiller med bl.a. Alechinsky, Dotremont, Reinhoud og Sonia Delaunay på Galerie de France og på egen hånd i Galerie Krikhaar i Amsterdam.

Berlingske Tidende, 30.11. 1971

Aarhus Stiftstidende, 5.10. 1973

Berlingske Tidende, 12.4. 1973

- 1977** Rejser til Mexico og New York. Gifter sig med Sidsel Ramson og erhverver Karel Appels tidligere hus og atelier i Molesmes i Bourgogne, hvor mange af billederne fra Carl-Henning Pedersens senværk bliver til. Oliemalerier og mosaikker af Carl-Henning Pedersen udgør åbningsudstillingen på det ny Haderslev Kunstmuseum.
- 1978** Udstiller akvareller i Zürich og i Amsterdam, mens han hjemme i Danmark udstiller med De Fri Kunstnere.
- 1979** Bogen *En blomst er et øje* udkommer på Forlaget Borgen. Udstiller under titlen *2 x Carl-Henning Pedersen* i Lefebvre Gallery, New York.
- 1980** Tildeles Prins Eugen-medaljen. Udfører scenografi til Det Kongelige Teaters opførelse af Mozart-operaen *Idomeneo*. Optages i kunstnersammenslutningen Grønningen.
- 1981-85** Udstiller i 1981 på FIAC i Paris. Frem til 1985 udstiller han adskillige gange med kunstnersammenslutningen Grønningen.
- 1982** Rejse til Peru og den første rejse af mange til Zermatt, Schweiz. Deltager i udstillingen *COBRA* på Musée d'Art Moderne, Paris og i Kunstverein, Hamburg.
- 1982- 88** I flere år har det været på tale at udsmykke Ribe Domkirke, og i begyndelsen af 1980erne falder menighedsrådets blik på Carl-Henning Pedersen. Valget træffes med opbakning fra Statens Kunstfond, men er fra begyndelsen kilde til stor debat. At kombinere det moderne ekspressionistiske maleri med "Det ædlest kirkerum fra Romansk tid", som det hed i et debatindlæg, fandt man i sig selv problematisk. At pege på en kunstner som Carl-Henning Pedersen, der ikke var medlem af den danske folkekirke, gjorde ikke forargelsen mindre. Debatten bliver indledt i juni måned 1982, hvor de første indlæg bliver trykt i *Politiken*, og protesterne fortsætter for og imod sommeren over. I 1983 påbegynder Carl-Henning Pedersen arbejdet med kalkmalerier, mosaikker og glasmalerier til Ribe Domkirke. Udsmykningen indvies i 1988.
- 1983** Indvielse af glasmaleriet *Frihedens lys* på Frihedsmuseet i København. 70 års dagen fejres med retrospektiv udstilling på Louisiana, på Henie-Onstad-Konstsenter, Norge, i Galerie Ariel, Paris og i Kunstforeningen, København.

Polemik om udsmykningen af Ribe Domkirke, *Politiken*, 22.6. 1983

Politikens 'At tænke sig...', 15.7. 1970

- 1987-88** Separatudstilling i 1987 i Galerie Ariel, Paris. Deltager i 1988 i udstillingen *COBRA: 40 Years Later* i Stichting De Nieuwe Kerk, Amsterdam. Udstiller samme år på FIAC i Paris.
- 1990** Udsmykker forhallen til Herning Centralsygehus med seks store oliemalerier. Udstiller på FIAC i Paris.
- 1992-98** Deltager i flere udstillinger i anledningen af COBRAs 50 års jubilæum bl.a. på ARKEN, Brandts Klædefabrik og Sao Paulo Biennalen. Carl-Henning Pedersen har gennem flere år været fortaler for en udvielse af museet i Herning, og i 1993 åbnes "Prismesalen", der udsmykket af Carl-Henning Pedersen står som en hyldest til Else Alfelt.
- 1999** Rejse til Guadeloupe. Separatudstilling *Franske år* i Galerie Asbæk, København. Udstilling af akvareller og tegninger, *Entre ciel et terre*, i Det Danske Hus i Paris. Udstiller på FIAC i Paris og på Art Cologne, Köln.
- 2000** Rejse til Ægypten i forbindelse med den 8. Internationale Biennale i Cairo. Separatudstillingen *Carl-Henning Pedersen. Carnet de voyages. Egypte et Guadeloupe* i Galerie Ariel, Paris.
- 2001-02** Carl-Henning Pedersen udnævnes til æresborger i Herning i 2001 og udstiller året efter på Heerup Museum, Rødovre.
- 2003-04** Separatudstillingen *I det blå. Fra det blå* åbner i Galerie Asbæk, København 2003, mens Carl-Henning Pedersens 12 meter høje *Obelisk* indvies i Herning. *Obelisk*en føjer sig ind i hans øvrige udsmykninger i Herning og bliver det sidste monumentale arbejde fra kunstnerens hånd. Den store retrospektive udstilling *Et livsværk* åbner på Statens Museum for Kunst i København på Carl-Henning Pedersens 90 års fødselsdag. Efterfølgende vises den på Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts Museum i Herning.
- 2005-07** Udstillinger på COBRA-museet i Amstelveen, Kunstforeningen Gammel Strand, Guy Pieters Gallery, Galerie Moderne, Art Cologne. Deltager i vandredstillingen *Lavaens Blå blomst*, der bliver vist flere steder på Island og i Danmark.
- 2007** Carl-Henning Pedersen dør den 20. februar i en alder af 93 år.

Carl-Henning Pedersen og Sidsel Ramson, Molesmes, 1986
Foto: Anja Bogush